

Rapport
"Kartläggning av
validering inom
städbranschen"

2004-12-20

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kartläggning av validering inom Städbranschen

BAKGRUND OCH NULÄGESBESKRIVNING

Bakgrund	3
- <i>Korta och långsiktiga behov</i>	3
- <i>Kartläggning - Validering</i>	4
Nulägesbeskrivning	5
- <i>Kompetenskrav</i>	5
- <i>SRYs Yrkesbevis</i>	6
- <i>PRYL – Certifikat</i>	6
- <i>Kompetensbevis</i>	7
- <i>Gymnasiekurser (Rinmangymnasiet, mm)</i>	8
Validering	9
- <i>Inledning</i>	9
- <i>Validering inom städbranschen</i>	9
- <i>Valideringscentrum i Göteborgsregionen</i>	10
- <i>Botkyrka kommun</i>	12
- <i>Svenska Specialcertifieringar AB</i>	13
- <i>Enklare validerings modell - Kompetensinventering och</i>	15
- <i>Kompetenskartläggning</i>	15

UTVECKLING AV RAMKOMPETENSER

Inledning	16
- <i>Intervju och enkätsvar</i>	16
Yrkesgrupper i städbranschen	17
- <i>Team- och gruppledare</i>	17
- <i>Städ- och driftchefer</i>	17
Ramkompetens – städservice	17
- <i>Baskompetens hos lokalvårdare/städare</i>	18
- <i>Påbyggnads-/specialkompetenser</i>	18
- <i>Generell kompetens</i>	19

SAMMANFATTNING

FRAMTIDSFRÅGOR

Bilagor:

Bilaga 1	Enkät
Bilaga 2	SRY Yrkesbevis
Bilaga 3	PRYL Kravspecifikation
Bilaga 4	Kompetensbevis – (SRY / PRYL)
Bilaga 5	Gymnasiekurser inom städning
Bilaga 6	Valideringsmodell

Kartläggning av validering inom städbranschen

BAKGRUND OCH NULÄGESBESKRIVNING

Totalt finns idag ca 70 000¹ lokalvårdare/städare i Sverige. Dessutom finns många yrkesområden där lokalvård kombineras med andra arbeten, t ex inom fastighetsskötsel, industrin, vårdarbete, barnomsorg.

Korta och långsiktiga behov

Lokalvårdaren har en medelålder på över 50² år och är därmed en av de yrkesgrupperna med högst medelålder i Sverige.

Personalomsättning ligger på 10 % - 16 %³ i

städentreprenadföretagen. Dessa två faktorer i kombination, gör att rekryteringsbehovet inom branschen kommer att vara stort under den närmaste 10-årsperioden. Vid ett överslag innebär det ett rekryteringsbehov på minst 5 000 och upptill 10 000 lokalvårdare per år.

Samtidigt sker idag ett utökat tjänsteutbud inom serviceföretagen vilket ger ett ökat kunskapsbehov. Detta kommer att leda till ökade karriärvägar och därmed bättre möjligheter att behålla kompetenta medarbetare i branschen.

Ytterligare krav på specialkompetens kommer att öka inom bl a hygienområden såsom inom sjukvården, där städning utgör en viktig del i det totala hygienarbetet.

Till branschen behövs även andra kompetenser till befattningar som gruppleddare och driftledare då ca 25 %⁴ av de anställda i städföretag inte är städare. Dessa måste också ersättas och rekryteras.

Allt fler beställare ställer också krav på städarens kompetens - att den personliga kompetensen kan styrkas genom kompetensbevis.

¹ 2002 förvärvsarbetade 65 546 personer med städning. De största näringsgrenarna är följande; 28 318 anställda i städ- och saneringsföretag, 6455 anställda inom grundskolan, 5752 anställda i enheter för hälso- och sjukvård, 2292 anställda i egna fastighetsförvaltare, 1641 anställda i enheter för omsorg och socialtjänst, 1350 anställda i fastighetsmäklare och fastighetsförvaltare på myndigheter, 1300 anställda i förvaltningsmyndigheter, 1220 anställda på gymnasieskolor, 1091 anställda på hotell. *Källa SCB*

² Lokalvårdaren hade 2002 en medelålder på 53 år. *Källa Dagens Nyheter*

³ Personalomsättningen är mellan 10-16 % hos företagen i Almega Serviceentreprenören. *Källa "Översikt av städentreprenadbranschen 1993 - 2002" Almega Serviceentreprenörerna.*

⁴ I städföretag finns totalt ca 40 000 förvärvsarbetare varav ca 30 000 är städare. Det innebär att ca 10 000 förvärvsarbetande i städföretag har andra arbetsuppgifter än städning. *Källa SCB*

Kartläggning - Validering

Utdrag ur projektansökan:

SRYs projekt syftar till att kartlägga samtliga aktiviteter som har pågått inom området validering. Projektet har syftat till att undersöka vilka kompetenser som tillämpas och hur validering genomförts utifrån branschens kompetensbehov. I arbetet har ingått att utreda, ta fram och kartlägga vilka aktörer som förfogar över valideringsystem inom branschen.

Föreslå hur en nationell validering kan genomföras ute i regionerna utifrån branschens förutsättningar. För ett långsiktigt kvalitetssäkra valideringen är det viktigt att undersöka hur ett framtida kompetensbehov kommer att efterfrågas i branschen, samt hur ett valideringsystem kontinuerligt kan utvecklas och säkerställas.

Genomförda åtgärder och aktiviteter under projektet.

<p>Informationsmöten (två stycken)</p> <p>SRYs Handledarträff samt Fastighetsanställdas Förbunds utbildningsråd Karl Henriksson informerade om Valideringsprojektet omfattande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uppdragsgivare och vilka som deltar? - Vad är validering? - Vad skall kartläggas? - Hur ser branschen ut idag? - Vilka behov finns imorgon? - När kan ramkompetens och validering användas?
<p>Enkät, se bilaga 1</p> <p>Enkäten har skickats till ett urval av arbetsgivare som representerar ett tvärsnitt av "städsverige" med hänsyn till:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Från norr till söder - Stora som små - Privata och offentliga (kommun och landsting) arbetsgivare - Traditionell städservice - Fastighetsservice <p>Enkäten har även skickats ut till de flesta utbildningsanordnare samt SRYs handledare. Enkäten var utsänd till ett 100-tal intressenter.</p>
<p><u>Intervju</u></p> <p>Intervju och samtal har genomförts med Valideringscentrum i Göteborgsregionen, Botkyrka kommun, Svenska Specialcertifieringar AB.</p>

Övrigt

En gruppövning har genomförts med ca 25 arbetsgivare och beställare av städtjänster har genomförts den 23 oktober, avseende framtida kompetensbehov bl.a. kopplat till generell kompetens och spetskompetens hos framtidens servicemedarbetare.

Medverkande bl.a. Landstingsservice Dalarna, Länservice Värmland, AB Stockholmshem, Halmstad kommun, Hallsbergs kommun, Landstingen Kronoberg, Bostadsbolaget i Göteborg, m fl.

Dessutom har flera informella samtal skett under hösten

Seminarium 2005

Det finns förutsättningar utifrån vunna erfarenheter att genomföra halvdagsseminarium under 2005 för presentation och diskussion om hur man arbetar vidare och hur man kan utveckla validering inom Städbranschen.

Nulägesbeskrivning - redovisning av förekommande kompetensbevis

Kompetenskrav – generellt

Gemensamt för de nationella kompetensbevis och kompetenskrav som används idag är att de beskriver grundläggande yrkeskunskaper inom lokalvårdsområdet. Kompetensbevisen används framförallt för lokalvårdare men även grupp- och arbetsledare.

Det finns idag två allmänt kända kompetensbevis som används inom städbranschen, SRY (Servicebranschens Yrkesnämnd) samt PRYL (Projekt Yrkesbevis Lokalvårdare). Dessutom har Valideringscentrum i Göteborgsregionen arbetat fram ett kompetensbevis som bygger på både SRY och PRYL och som används lokalt på försök.

Det finns även en nationell gymnasiekurs FATE1204 som är inriktad på städning inom energiprogrammet. Samtliga är beskrivna nedan samt i bilagor.

SRY – YRKESBEVIS

Generellt

Servicebranschens Yrkesnämnd är en partsammansatt nämnd bestående av Almega Serviceentreprenörerna, Fastighetsanställdas Förbund, Kommunalarbetsförbundet samt SEKO.

I början av 1990-talet utarbetades ett utbildningsmaterialet "Ett miljöarbete att vara stolt över" i syfte att erbjuda branschen möjlighet att på det egna företaget utbilda sina anställda.

Sedan 1997 finns möjligheten att utfärda SRYs Yrkesbevis till dem som har genomgått utbildning under ledning av SRYs handledare. SRYs handledare är de som har behörighet att efter utbildning godkänna deltagarna för yrkesbeviset.

Handledning/Kravspecifikation

Idag genomförs SRYs yrkesbevis utifrån litteraturen "Professionell Städservice" till litteraturen finns en handledning (kravspecifikation) för SRYs Yrkesbevis omfattande kunskapskrav. Dessa omfattar såväl tekniska som mjuka områden samt affärsmässighet i serviceyrket. Vidare finns även anvisningar för test.

Examination

Varje utbildning avslutas med ett test som är både teoretiskt och praktiskt. Testet sker av SRYs handledare som rättar och godkänner allt underkänner deltagare utifrån SRYs kvalitetskrav. Resultatet sändes till Almega Serviceentreprenörerna som utför stickprovskontroll av proven, samt utfärdar SRYs yrkesbevis.

Omfattning

Idag har totalt drygt 8000 SRY Yrkesbevis utfärdats.

PRYL - CERTIFIKAT (CERTIFIERINGSSYSTEM)

Generellt

1996 startades Projekt Yrkesbevis Lokalvårdare på initiativ av Borago och Sveriges Fastighetsägare. Representerade var bl a Sveriges Fastighetsägareförbund, UFOs (Offentliga fastighetsägare), Golvleverantörer, leverantörer till branschen samt utförare av städtjänster.

Alla företag kan ansöka om ackreditering hos Swedac i Borås. Idag är Svenska Specialcertifieringar AB (SSC) det enda ackrediterade företaget.

Kravspecifikation

Kravspecifikationen PRYL är idag kopplad till ISO/IEC 17024

(Ersätter SSEN 45013 from 1/1 2005).

Det innebär en europeisk standard för personcertifiering. Standarden ställer kvalitetskrav på examination och definitioner av kompetensbegrepp.

Inriktning

PRYL är mer tekniskt inriktad än SRY men har sedan 2002 uppdateringar inom mjuka och mer serviceorienterade delar.

Examination

All examination och övervakning utförs av tredje part och helt skild från utbildningen. Varje test är unikt sammansatt för varje testtillfälle. Testet baseras på en databaserad frågebänk.

Omfattning

Idag har totalt ca 4000 personer PRYL certifikat.

Övrigt om personcertifiering

Inom fastighetsbranschen finns även certifiering för Miljöinventerare samt för arbetare inom Skötsel och förvaltning av utemiljö.

KOMPETENSBEVIS (SRY/PRYL)

Generellt

Detta kompetensbevis är en mixning av SRY och PRYL. Valideringscentrum i Göteborg startade ett Valideringsprojekt inom städning/lokalvård 2002. Representerade i projektet var (Kommunalarbetarförbundet, Fastighetsanställdas Förbund samt Hotell och Restauranganställdas Förbund) och arbetsgivare (privata företag, kommun, landsting, fastighetsbolag) samt olika utbildningsaktörer.

Nuläge:

Observera att kravspecifikationen endast används i Göteborgsregionen och då endast i samband med validering samt i ett utbildningsprojekt inom Länsarbetsnämnden.

Kravspecifikation - Kompetensbevis

I projektet togs det fram en ny kravspecifikation, se bilaga 4 som byggde på både SRY och PRYL i syfte att skapa en gemensam plattform för branschen.

Inriktning

Kravspecifikationen omfattar tydliga definitioner och kunskapsdefinitioner inom respektive kompetensområde.

Examination

Se nedan under Validering – Valideringscentrum Göteborg

Omfattning

Se nedan under Validering - Valideringscentrum Göteborg

GYMNASIEKURSER INOM STÄDNING

Det finns idag en nationell kurs i städning som heter FATE 1204 Städning och rengöring, se bilaga 5. Den ligger under Fastighetsteknik inom Energiprogrammet.

Den omfattar vare sig SRY eller PRYL och kan inte anses uppdaterad till de krav branschen ställer idag.

Det finns andra nationella och lokala kurser som är relevanta för branschen. Tillsammans kan dessa utgöra ca 200 till 600 poäng och ger kompletta grundläggande kunskaper motsvarande såväl SRY som PRYL. Ett stort problem är att det inte finns en nationell kurs inom gymnasieskolan som är anpassad till dagens krav och innehåll.

Gymnasial städutbildning – Rinmangymnasiet

Rinmangymnasiet i Eskilstuna erbjuder ett treårigt serviceprogram. Inom området städning används följande gymnasiekurser:
 FATE 1204 Städning och rengöring 100 p, nationell kurs
 IDH 1203 Ergonomi 50 p, nationell kurs
 HVK 1203 Materialkunskap 50 p, nationell kurs
 Städkunskap med yrkesbevis 50 poäng, lokalkurs individuellt val.

Alla kurser utom "Städkunskap med yrkesbevis" är arbetsplatsförlagd utbildning (APU).

Sedan starten 1999 har fyra omgångar elever gått ut (2001, 2002, 2003 och 2004) med gymnasiebetyg i städning.

Vuxenutbildning - gymnasial

I Göteborg har följande lokala kurser använts vid gymnasial vuxenutbildning inom lokalvård:
 FASTE 556 Golv och underhåll - 50 p
 FASTE557 Städ – Fördjupning - 50 p
 Dessa tillsammans med FATE 1204 motsvarar omfattningen av PRYL.
 Dessa kurser har drivits i skolmiljö kompletterat med yrkespraktik.

Validering

INLEDNING

Vad är validering?

"Validering är en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering, dokumentation och erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats."

DS 2003:23

När kan validering användas i samhället?

Arbetsökande och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program

Sökande till vuxenutbildning och högskola

Personer med praktisk och/eller teoretisk kompetens från annat land

Personer som är i behov av rehabilitering för att återgå till arbete.

Anställda som deltar i utvecklingsarbete på arbetsplatsen eller är i behov av omställning till andra arbetsuppgifter

För de som arbetar med att utveckla bredare valideringsmetodik innebär validering något annat än för de som arbetar med validering som en del inom ett specifikt yrkesområde som Städbranschen.

Här finns det ett behov av att utveckla en gemensam syn på hur validering inom Städbranschen ska utföras då det finns användning av både mer omfattande validering samt enklare validering, se nedan.

VALIDERING INOM STÄDBRANSCHEN

I rapporten har en grovindelning av förekommande valideringar inom städbranschen gjorts. Dessa två typer av validering beskrivs nedan liksom en beskrivning av några större valideringsprojekt.

I stort sett samtliga valideringar inom branschen har använts som metod för att ta fram en individuell utbildningsplan. Valideringen har då medfört att utbildningstiden kunde korta.

Observera att det endast är i ett begränsat antal som en validerad individ fått sin kunskap bekräftad genom intyg utan kompletterande utbildning.

Behovet finns av båda validerings typerna beroende på målgrupp och syfte med valideringen. I stort sätt har samma resultat uppnåtts med de olika typerna varför grundinställningen bör vara att genomföra valideringen så resurssnålt som möjligt i form av tid och pengar.

Mer omfattande valideringar

Gemensamt är att man har arbetat med självskattning, teoretiskt och praktiskt prov, validering på arbetsplatsen (Göteborg) följt av ev kompetensutveckling.

Detta är den valideringsmodell man praktiserat på Valideringscentrum i Göteborgsregionen samt i Botkyrka kommun.

Det intyg inviden har fått efter validering och kompetensutveckling har varit SRYs Yrkesbevis, PRYL certifikat, Kompetensbevis (SRY/PRYL) alt ett intyg som beskriver individens kunskaper och färdigheter. I Göteborg har gymnasiebetyg delats ut i vissa projekt.

Tiden för denna validering ligger mellan 2 och 10 dagar.

Enklare valideringar

Traditionell kunskapsinventering (diagnostiskt prov) kombinerat med t ex individuella samtal som ligger till grund för utbildningsplan i syfte att optimiera utbildningsinsatsen.

Dessa har utförts av bla ett antal städföretag samt olika utbildningsföretag.

Efter kompletterande utbildning har deltagarna fått SRYs Yrkesbevis, PRYL certifikat alt utbildningsintyg beroende på vilket målet med respektive utbildning har varit.

Tiden för denna typ av validering ligger mellan en halv dag och två dagar.

Nedan följer en beskrivning av förekommande större valideringsprojekt och dess omfattning, samt dokumentation, mm.

VALIDERINGSCENTRUM I GÖTEBORGSREGIONEN (TIDIGARE VALIDERINGSCENTRUM I GÖTEBORG)

Kontaktperson: Ethel Andersson Leijon 031-61 39 19

Omfattning av utförda valideringar:

Lokalvård

Under 2004 kommer knappt 100 personer att ha validerats mot det kompetensbevis som arbetades fram i samverkan mellan SRY och PRYL.

Nästa år planeras minst 30 personer inom arbetsmarknadspolitiska insatser att valideras mot kompetensbevis.

Fastighetsskötare

Inom tidigare valideringsprojekt av fastighetsskötare har ca 100 personer validerats och utbildats inom lokalvård och fått gymnasiebetyg efter kompletterande utbildning, se bilagda gymnasieplaner.

Dessutom har ca 50 yrkesverksamma fastighetsskötare validerats inom lokalvård hos ett rikstäckande fastighetsföretag.

Uppdragsgivare

Uppdragsgivare var Kommunalvuxenutbildning, Länsarbetsnämnden samt arbetsgivare inom städ och fastighetsbranschen.

Validering

Valideringen har utgått från kravspecifikationen som ingår i SRY och PRYL.

Validering i syfte att:

Individen skulle få gymnasiebetyg alt. kompetensbevis samt att optimera utbildningsupplägget genom individuella studieplaner.

Beskrivning av Valideringsprocessen

Ingående steg:

Introduktion – med video

Självskattning

Teoretiskt och praktiskt prov

Validering på arbetsplats

Sammanställning

Se bilaga 6 för utförlig presentation

Dokumentation och verktyg

Video som beskriver en städares vardag och som använts som introduktion vid validering.

Mallar för:

- Självskattning
- Teoretiskt prov
- Praktiskt prov
- Validering i reell arbetsmiljö

Validering mot:

Valideringen har gjorts mot PRYLs kravspecifikation (200 gymnasiepoäng alt certifikat) samt/eller mot Kompetensbevis

Medverkande i Valideringsarbetet

Valideringen har skett av utbildade valideringshandledare (som även har varit godkänd SRY handledare alt van utbildare inom PRYL). Deltagit har representanter från Borago, Fastighetsakademin, IFB, Sodexho, Bostadsbolaget i Göteborg, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, m fl.

Intyg

För de som validerats mot PRYL har Gymnasiebetyg satts enligt kursplaner beskrivna ovan och för de som validerats mot Kompetensbevis har intyg delats ut.

Omfattning i tid (Själva valideringen exkl utbildning)

För ej yrkesverksamma ca fem till tio dagar
För yrkesverksamma max två dagar

BOTKYRKA KOMMUN

Kontaktperson: Maritha Wulcan-Eduard 08 - 530 617 14

Omfattning av utförda valideringar:

Ca 50-60 individer valideras per år, varav ca 30 utbildas.
Totalt har ca 5-600 successivt validerats varav ca 25 % har erhållit yrkesbevis.

Obs Siffrorna har uppskattats

Arbetet har sedan 1997 successivt utvecklats från kompetenskartläggning mot mer omfattande validering.

Uppdragsgivare

Vuxenutbildning i kommunal regi, Landsting (Försäkringskassa), Ams och Länsarbetsnämnden.

Validering har skett mot

SRYs Yrkesbevis.

Validering i syfte att:

Valideringarna har genomförts för att ge SRYs Yrkesbevis samt för att ta fram utbildningsplaner.

Beskrivning av Valideringsprocessen

Ingående steg:

1. Intervju
2. Självskattning teoretisk och praktisk kompetens
3. Bedömning praktiskt arbete
4. Teoretisk bedömning, frågor muntligt och skriftligt utifrån kunskapskrav lokalvård/städning.
5. Sammanställning resultat
6. Intyg över nuvarande kompetens
7. Upprättande av handlingsplan om elev önskar genomgå prov för yrkesbevis.
8. Planera utbildning utifrån överenskommen handlingsplan.
9. Genomföra utbildning
10. Praktiskt och teoretiskt prov.

Dokumentation och verktyg

Mallar som matchar de olika stegen i valideringsprocessen.

Medverkande i Valideringsarbetet

Valideringen har genomförts av SRYs Handledare i samverkan med personer med branscherfarenhet.

Intyg

Ca 25 % har erhållit Yrkesbevis efter kompletterande utbildning. Övriga har fått intyg som beskriver de kompetenser personen besitter.

Omfattning i tid (själva valideringen exkl utbildning)

För yrkesverksamma har själva valideringen tagit upp till två till fyra dagar och total tid för validering och utbildning mot Yrkesbevis har varit mellan en och två veckor.

ENKLARE VALIDERINGSMODELL - SVENSKA SPECIALCERTIFIERINGAR AB

Kontaktperson: Patrik Blixt 0705 148763

Omfattning av utförda valideringar:

Ca 50 personer.

I praktiken kan samtliga underkända vid testning få individuell utbildningsplan vilket också erbjuds kunden from 2004.

SSC har sedan 2002 arbetat med att utveckla en enklare tredje parts validering som är frikopplad från utbildningsanordnare. Modellen bygger på samma metodik som bl.a. Svenska kunskapshuset använder, enkelt uttryckt "Snabbaste vägen mot certifikat alt utbildningsplan".

Uppdragsgivare
Borago AB.

Validering har skett mot
PRYLs kravspecifikation.

Validering i syfte att:
Valideringarna har genomförts för att ge PRYL certifikat alt individuell utbildningsplaner.

Beskrivning av valideringsprocessen

Ingående steg:

1. Granskning av förkunskaper, erfarenheter i enlighet med PRYLS Kravspecifikation
2. Teoretiskt och praktiskt test
3. Utfärdande av Certifikat
4. Alt sammanställning av individuell utbildningsplan
5. Sammanställning resultat

Dokumentation och verktyg
Enligt aktuell kvalitetsstandard

Medverkande i valideringsarbetet
Testhandledare enligt kvalitetsstandard.

Intyg
Certifikat

Omfattning i tid (Själva valideringen exkl utbildning)
Ca 4 timmar + granskning och sammanställning.

Övrigt
Metodik bygger på yrkeserfarenhet samt att individen anses ha generella kompetenser som gör individen lämplig som professionell servicemedarbetare.

ENKLARE VALIDERINGS MODELL - KOMPETENSINVENTERING OCH KOMPETENSKARTLÄGGNING

Av de enkätsvar som inkommit framgår att många utbildningsföretag, städföretag, offentliga arbetsgivare har arbetat fram en enklare form av validering/kompetensinventering i syfte att ta fram utbildningsplaner mot SRY och PRYL.

Poängteras bör att de flesta arbetsmarknadsutbildningar ställer krav på individuella utbildningsplaner vilket innebär att validering/kompetenskartläggning utförs i stor utsträckning. Nedan följer en sammanfattning av de enkätsvar som kommit in avseende enklare validering.

Omfattning av utförda valideringar:

Omöjligt att bedöma men av enkätsvar och samtal att döma är det mycket vanligt med någon form av bedömning/kartläggning inför olika utbildningsprojekt.

Uppdragsgivare

Egen regi inom privata och offentliga arbetsgivare, Länsarbetsnämnder.

Validering har skett mot

SRY, PRYL Interna kompetenskrav – introduktionsutbildningar

Validering i syfte att:

- Ta fram individuella utbildningsplaner
- Underlag för EU mål 3 ansökan
- Att de anställda skall erhålla SRYs Yrkesbevis, PRYL Certifikat
- Kartlägga nyanställdas alt arbetssökandes kunskaper

Beskrivning av Valideringsprocessen

Grovt sammanställt omfattar dessa valideringar/kartläggningar ett teoretiskt och praktiskt prov som eventuellt kompletteras med utbildningssamtal (t ex i samband med utvecklingssamtal)

Ingående steg:

1. Teoretiskt och praktiskt test
2. Ev samtal
3. Sammanställning av individuell utbildningsplan

Dokumentation och verktyg

Varierande beroende på aktör

Medverkande i Valideringsarbetet

SRYs Handledare, utbildare, internutbildare alt representant ur personalfunktionen hos arbetsgivaren.

Intyg

SRYs Yrkesbevis eller Certifikat

Omfattning i tid (Själva valideringen exkl utbildning)

En halv till två dagar

ca 1-2 veckor inkl utbildning.

Övrigt

Av de enkätsvar som inkommit samt av samtal så bygger metodiken på yrkeserfarenhet samt att individen anses ha generella kompetenser som gör att individen anses vara lämplig som professionell servicemedarbetare. Mätningen görs i regel inte mot någon speciell kravspecifikation alt utbildningsmål.

UTVECKLING AV RAMKOMPETENSER

INLEDNING

Prioriterat i branschens arbete är att sätta fokus på utvecklingen av valideringsmodeller kopplat till yrkeskompetensen för städare.

Denna rapport utgår från vad som krävs för att vara anställningsbar idag, vilket omfattar både praktisk och teoretisk kunskap.

Generella ramkompetenser är viktigt för branschen. SRY motsätter sig inte arbeten med kompetenskluster omfattande generella kompetenser, normerade kompetenser samt spetskompetens.

intervju och enkätsvar

Sammanställningen nedan är baserad på enkätsvar samt samtal och diskussioner som förts under projektiden.

Notera att enkäten gjordes för att indikera ett behov och för att få en fingervisning om vad man tycker i branschen.

YRKESGRUPPER I STÄDBRANSCHEN

De ovan beskrivna kompetenskraven som finns idag berör grundläggande yrkeskunskaper inom lokalvård och städservice. Kompetenskraven används av lokalvårdare, städare, servicemedarbetare men även av grupp- och arbetsledare.

Av enkätsvaren framkommer att privata och offentliga arbetsgivare samt utbildningsanordnare, ser ett behov av att utveckla ramkompetenser och utbildningar för fler yrkesgrupper inom serviceorganisationen.

Det finns idag ingen gemensam yrkesnomenklatur för andra yrkesgrupper än städare/lokalvårdare inom serviceorganisationen. Det som berörs nedan är motsvarande Team- och gruppleddare samt Städ och driftchef.

I enkätsvaren framkom följande:

Team- och gruppleddare

I stort sätt samtliga anser att det finns behov av att utveckla ramkompetenser för dessa yrkesgrupper.

Detta styrks även av genomförda samtal, intervjuer och övningar.

Städ- och driftchefer

Drygt hälften anser att det finns behov av att utveckla ramkompetenser för dessa yrkesgrupper.

RAMKOMPETENS – STÄDSERVICE

Nedan följer en sammanställning av det som framkommit under projektets gång avseende lokalvårdare/städare.

Enkäten omfattade frågor om:

Vilken baskompetens en lokalvårdare/städare ska ha?

Vilka utvecklingsbehov det finns (kompetenstrappa och specialområden)?

Vilka generella kompetenser dagens och framtidens lokalvårdare/städare skall ha?

Normerad kompetens som datakunskaper, matematik, mm berördes ej i enkäten men har diskuterats i intervjuer och samtal.

I enkätsvar framkom följande:

Baskompetens hos lokalvårdare/städare

Internutbildning

Ca hälften anser att en omfattande internutbildning skall utgöra själva baskompetensen, eventuellt med möjlighet att bygga på med SRY / PRYL.

SRY

Ca hälften anser att SRY skall utgöra baskompetensen.
Se även nedan under Nytt kompetensbevis

PRYL

Ca hälften anser att PRYL skall utgöra baskompetensen.
Se även nedan under Nytt kompetensbevis

Nytt kompetensbevis

I stort sätt samtliga som svarat anser att branschen skall ha **ett** gemensamt kompetensbevis som bygger på SRY och PRYL.

Gymnasieutbildning

Flera har även poängterat vikten av att ha fungerande nationella gymnasieprogram för servicebranschen.

Påbyggnads/Special kompetenser

I enkäten ställdes även frågan om vilka behov man ser av att med SRY/PRYL som grund för att utveckla ramkompetenser inom specialområden som; Hygien, Golvvård, mm.

Nedan följer en sammanställning av områden listade i ordning efter hur man svarat.

Golvård	Samtliga anser att det finns behov
Hygien	I stort sätt samtliga
Hemservice	Mer än hälften anser att det finns behov
Fönsterputs	Mer än hälften anser att det finns behov
Fastighetsstädning	Mer än hälften anser att det finns behov
Rena rum	Hälften anser att det finns behov
Sanering	Hälften anser att det finns behov
Sjukhus	Mindre än hälften anser att det finns behov
Hotellstädning	Mindre än hälften anser att det finns behov
Andra områden som angavs i enkäten;	
	Maskinkunskap/teknik
	Utbildning i service och kvalitet
	INSTA 800

Generell kompetens

För att få rätt medarbetare finns det ett behov av att branschen kontinuerligt uppdaterar de generella kompetenser som en lokalvårdare/städare bör ha. Detta kan exempelvis användas på landets arbetsförmedlingar vid rekrytering till utbildningar, mm samt vid upphandling av arbetsmarknadsutbildning.

Dessutom är det viktigt för att kunna ge ett bra underlag till de övergripande valideringsmodeller som utvecklas i Sverige och som kan användas vid omställning av personal mellan olika branscher, etc.

Därför berörde enkäten de 10 generella kompetenser som Myndigheten för skolutveckling och Valideringsdelegationen arbetar med i syfte att lyfta frågan om generella kompetenser. Enkäten berör dem endast i rubrikform och man har listat de fem viktigaste från 1-5.

Nedan är de 10 kompetenserna listade i grupper om fem efter hur enkätsvaren prioriterat.

De fem viktigaste generella kompetenserna

- Kompetens att lösa problem och att planera och organisera uppgifter
- Kompetens att arbeta i team
- Vara kvalitetsmedveten och känna till individens vikt vid kvalitetssäkring av tjänster
- Kompetens att vara lyhörd för förändringar samt att prova nya lösningar/arbetsätt.
- Behärska svenska i tal och skrift

De fem mindre viktiga

- Kompetens att genomföra uppgifter i enlighet med uppgjorda planer
- Kompetens att inhämta, analysera och organisera olika typer av information
- Ha en god kommunikativ förmåga
- Kompetens att utveckla användandet av maskiner och ny utrustning
- Estetisk kompetens innebärande att medarbetaren har en känsla av att tjänsten framställs på ett estetiskt tilltalande sätt.

Kommentarer från enkäten

"Om man ej kan svenska faller allt övrigt – Språket är grunden till lärande". "Det svåra är att gradera från 1-5 då vi upplever alla lika viktiga",

"Allt är viktigt att ha med sig i bagaget, också här är det en bedömning som måste utgå från medarbetarens roll i företaget

Sammanfattning

Här följer en kort sammanfattning kopplad till de frågeställningar som berördes i ansökan i inledningen av denna rapport.

I enlighet med ansökan är:

- Valideringsaktiviteterna inom städbranschen kartlagda, liksom vilka kompetenser som tillämpas vid validering samt vilka som förfogar över valideringssystem.

Det kan givetvis finnas fler aktiviteter men de är troligtvis representerade i de typer av valideringar som är beskrivna i rapporten

Avseende de aktörer som förfogar över Valideringssystem är det många som är intresserade av att dela med sig av sina erfarenheter och verktyg för fortsatt utveckling.

- Behov av nya kompetenser kartlagt
Rapporten indikerar behovet av att fortsätta arbeta med att bredda kompetensutvecklingsmöjligheterna inom städning och lokalvård men även inom andra närliggande yrkesgrupper inom servicesektorn.
Syftet var dock inte att ta fram något färdigt förslag utan att kartlägga just behovet av att arbeta med dessa frågor vilket speglas i framtidsfrågorna nedan.

Det som inte är klarlagt än är att ta fram förslag på "hur en nationell validering kan genomföras ute i regionerna utifrån branschens förutsättningar" samt "hur ett valideringssystem kontinuerligt kan utvecklas och säkerställas". Dessa punkter berörs i framtidsfrågorna och kräver ytterligare arbete och förankring hos branschens företag och valideringsaktörer.

Framtidsfrågor

Utveckling av branschgemensam kompetensplattform för validering av städare/lokalvårdare

Det finns behov av att branschen enas kring en enda kompetensplattform för validering. Detta är ett högt prioriterat utvecklingsområde för fortsatt valideringsarbete.

Alla som arbetat med validering är intresserade av att delge sina erfarenheter och modeller för en fortsatt nationell utveckling.

Hur och vem skall utveckla branschens kompetensfrågor?

Det finns behov av att ha en bred sammansättning av den arbetsgrupp som arbetar vidare med kompetensfrågorna inom branschen och därmed undvika delning mellan olika Servicearbetsgivare, kommuner, fastighetsbolag.

Därför en bred förankring

Det finns behov av att få en bredare förankring i framtidens arbete med kompetensutveckling inom branschen. Det bästa är givetvis om man kan ha acceptans från så många aktörer som möjligt privata, kommunala, landsting, fastighetsbolag, Kooperationen, m.fl. Dessa representeras bl.a. av Almega, KFO, Fastigo, Facken inom Fastighetsanställdas Förbund, Kommunalarbetsförbundet, SEKO.

Det finns ett starkt önskemål om att utveckla ett gemensamt kompetensbevis. Det finns behov av att utveckla ytterligare utbildningar inom t ex specialstädning, hygien, golvvård.

Möjligheten finns även att få en gemensam bas med samtliga områden som erbjuder städservice. Detta kan i framtiden gälla bl a Hemservice, Hotell och Restaurang.

SRY är beredd få till stånd en ökad samordning av kompetenskraven för städare. Detta för att säkerställa att validering som utförs motsvarar de krav som branschen efterfrågar.

SRY har uppdragit åt Karl Henriksson, utbildningsföretaget Borago AB, att genomföra en kartläggning om hur validering har genomförts som ligger till grund för denna rapport.